

Skryté nebezpečí aneb negativní stránky současných komunikačních technologií

Vzrůstající závislost dětí a mládeže na komunikaci v „kyberprostoru“ prostřednictvím Chatu, ICQ, Skype apod. přináší mnohá rizika, o kterých mnozí uživatelé a jejich nejbližší ani netuší. Proto je dobré si ujasnit ty nejčastější z nich.

- **Kybergrooming** – vyhledávání oběti – nebezpečná internetová manipulace, při které útočník usiluje o schůzku s vybranou obětí (prostřednictvím mobilního telefonu či internetu) www.seznamsebezpecne.cz
- **Kyberšikana** – forma psychické šikany, která využívá informačních a komunikačních technologií. Převaha agresora nad obětí s cílem ji ublížit. (Např.: psychická šikana, vyhrožování, zastrašování, natočení na video a umístění na internetu, zesměšňování, ponižující fotografie apod.)

„Bullycide“ - oběť šikany je dohnána k sebevraždě

Použité formy:

- dehonestování (ponižování, urážení, pomlouvání),
- provokování a napadání v online komunikaci, (nejlépe nereagovat)
- vyhrožování a zastrašování, vydírání, (občanská nahlašovací povinnost)
- obtěžování, pronásledování – útočník se snaží vyvést oběť z rovnováhy, cílem je otrávit a znepríjemňovat život
- krádež identity, zneužití identity ke kyberšikaně, prolomení elektr. účtu
- zveřejnění cizího tajemství s cílem poškodit oběť (např. na Facebooku), oběť je útočníkovi může sama poskytnout nebo ji útočník od oběti vyláká
- vyloučení z virtuální komunity, (oběti nedají ostatní přístupové heslo)
- publikování ponižujících záznamů nebo fotografií (oběť ho může sama poskytnout, útočník jej zcizí, nebo sám vytvoří – natočí, zfalšuje)

Způsob: Text, videozáznam, audiozáznam, grafický záznam (fotografie, obrázek, karikatura), volání a prozvánění.

Jak se chránit před kyberšikanou

1. Respektovat ostatní uživatele.
2. Nebýt přehnaně důvěřivý.
3. Nesdělovat citlivé informace, které by mohly být zneužity (především osobní údaje, osobní fotografie, své problémy, hesla k elektronickým účtům aj.).
4. Seznámit se s pravidly služeb internetu a GSM sítí (licenční sml. na Facebooku – např. upozornění, že veškeré informace uvedené na facebooku jsou majetkem facebooku). Pozn: Firmy sbírají informace z facebooku o potenciálních nových či současných zaměstnancích.
5. Seznámit se s riziky souvisejícími s el. komunikací.

Jak řešit kyberšikanu?

1. Ukončit – nekomunikovat s útočníkem.
  2. Blokovat – zamezit útočnickovi přístup (změnit svou virtuální identitu, zablokovat přijímání zpráv).
  3. Identifikovat útočníka – pokud je to možné.
  4. Oznámit – oznámit útok dospělým, policii ap.
- **Kyberstalking** – oběť je opakovaně kontaktována a obtěžována prostřednictvím SMS, mailů, Facebook, Spolužáci, komunity na Scype či ICQ

např. opakované SMS – demonstrace moci a síly, destrukce majetku oběti – např. zaslání viru na e-mail, očernění oběti šířením nepravdivých zpráv o oběti a rodině apod.

- **Sexting** – rizikové sdílení a šíření materiálů sexuální povahy prostřednictvím internetu nebo mobilního telefonu.

„Víš, co posíláš? Mysli!“

Mladí lidé si posílají textové zprávy, fotografie či videa se sexuálním obsahem, tyto záznamy pak mohou být zveřejněny na internetu (zejména dojde-li ukončení vztahu mezi dotyčnými osobami).

Rizika:

- Dáváme případným útočnickům velice citlivý materiál, kt. může být použit proti nám – ke kyberšikaně, k vydírání, k manipulaci apod.
  - Tento materiál může kolovat na internetu několik let.
  - Vystavení se harašení či sexuálnímu útoku.
  - Ztráta prestiže, s tím související potíže se získáním nebo udržením zaměstnání či soc. vztahů.
  - Můžeme se stát pachateli přestupku či trestného činu (šíření dětské pornografie – dítě je osoba mladší 18 let ne 15! – pokud to spolužák pošle např. mobilem dál, ohrožování mravní výchovy mládeže).
- **Kybergrooming** – nebezpečná internetová manipulace. Dnešní mladá generace stále více času tráví ve světě sociálních sítí (Facebook, Skype, ICQ...) „Každý pátý člověk na internetu se vydává za někoho jiného!!“

Kybergrooming označuje jednání osoby, kt. se snaží zmanipulovat oběť a donutit ji k osobní schůzce. Cíl: sexuální zneužití oběti, zneužití oběti k dětské prostituci, fyzické mučení, zneužití k trestné činnosti. („Když se svlékneš před kamerou, dobiju ti mobil,“ apod.)

Délka manipulace může být i několik let. Vést děti k tomu, že nestačí odmítnout, ale říci to dospělým!

Kdo jsou nejčastější oběti? Děti od 11 – 17 let (především dívky).
- mladí lidé s nízkou sebeúctou nebo nedostatkem sebedůvěry
- mladí lidé s emocionálními problémy, ve finanční nouzi
- mladí lidé velice naivní a přehnaně důvěřiví

Kdo jsou kyberútočníci? Pozor, v řadě případů ho oběť zná (příbuzní, známí rodiny) – u většiny byl diagnostikován patologický zájem o děti.

Etapy manipulace:

1. Příprava kontaktu

- o falešná identita: může být statická nebo dynamická, útočník mění věk i pohlaví, osobní charakteristiku

2. Kontakt s obětí

- o technika zrcadlení (se vším souhlasím),
- o snaha získat co nejvíce osobních informací o oběti (fishing),
- o vábení a uplácení oběti,
- o snižování zábrán zaváděním sexuálního obsahu do konverzace (tím už se oběť stává vydíratelnou),
- o snaha o izolaci oběti

3. Příprava na schůzku

4. Schůzka – pokračující manipulace, útok na oběť

Zásady bezpečnosti:

- o Nedávat si schůzku s neznámou osobou na osamoceném místě.
  - o Nejít tam sám.
  - o Pokud jdu sám, měl by to někdo vědět!!
  - o Jakmile někdo napíše - „je to naše tajemství, nikomu to neříkej“ - je to jeho podpis!!!
- **Happy slapping** – neočekávané napadení oběti, natočení na video a následné publikování videozáznamu na internetu
  - **Sociální inženýrství** – phishing – snaha o vylákání osobních údajů, způsob manipulace za účelem provedení určité akce nebo získání určité informace

Se svými osobními daty zacházejte, jako by vám šlo o život!!!

www.prvok.upol.cz – centrum prevence rizikové virtuální komunikace

www.e-bezpeci.cz – projekt E-bezpečí,

www.napisnam.cz – poradna E-bezpečí

www.saferinternet.cz

www.e-nebezpeci.cz

www.seznamsebezpecne.cz